Skånes Ornitologiska Förenings (SkOF) vindkraftspolicy – Reviderad i oktober 2021

• SkOF konstaterar att i och med de mycket storskaliga mål som idag finns när det gäller vindkraftutbyggnaden i Sverige så behövs en uppdaterad vindkraftpolicy från föreningen. Någon ny policy från BirdLife Sverige finns inte tillgänglig i skrivande stund (höst 2021), men när en sådan presenteras kommer SkOF med största sannolikhet att i stort följa denna. Men precis som tidigare anser SkOF att det på grund av regionala skillnader i förhållande till övriga Sverige behövs en särskild policy för Skånes del.

• SkOF yttrar sig i vindkraftfrågor i stort enbart utifrån ett fågelskyddsperspektiv även om den liknande problematiken för fladdermöss också tas upp på några ställen nedan. Föreningen yttrar sig således inte i frågor rörande estetik, buller, skuggeffekter och liknande – såvida inte särskilda skäl föreligger. SkOF tar unik ställning till varje enskilt projekt som föreningen ges tillfälle att yttra sig över samt till projekt som föreningen själv uppmärksammar.

• SkOF finner att intresset för havsbaserad vindkraft i vattnen runt Skåne har vuxit starkt under senare tid. Kunskapen om de havsbaserade verkens påverkan på djurlivet, inte minst på förbi-flyttande fåglar och fladdermöss, är dock fortfarande ofullständig. SkOF manar därför till noggrannhet i prövning av tillstånd samt till att detaljerade studier genomförs, både vid redan byggda anläggningar och i samband med planering, byggnation och drift av nya parker, för att om så krävs kunna anpassa driften så att större negativ påverkan på (dödlighet av) fåglar och fladdermöss kan undvikas.

• SkOF förordar fortsatt placering av mindre antal vindkraftverk i odlingsbygder som tillåter fler än enstaka verk. Föreningen ser hellre tätare grupperingar i lämpliga områden än utspridda verk i landskapet. Hamn- och industriområden samt delar av landskapet som redan är störda av exempelvis vägar eller luftledningar är andra exempel på lokaliseringar som kan anses lämpliga.

• SkOF förordar utbyggnad till havs jämfört med på land, så länge kustnära områden, biologiskt rika grundområden (oavsett avstånd från kusten), områden med koncentrationer av födosökande fåglar samt havsområden med koncentrationer av flyttande fåglar undviks. SkOF ser gärna en utbyggnad på djupare vatten än vad som sker idag, då detta ofta kan vara ett sätt att minska negativ påverkan på både fåglar och annan biodiversitet, även om detta inte minskar risken för flyttande fåglar.

• SkOF menar att utbyggnad av havsbaserad vindkraft i själva Öresund bör undvikas på grund av Sundets unika naturvärden, de mycket stora koncentrationerna av flyttande fåglar (och troligen även fladdermöss) som passerar över/igenom området samt det redan mycket höga exploaterings- och påverkanstryck som finns i Sundet.

• SkOF menar att s.k. stoppdrift av vindkraftverk bör användas genomgående i lägen där det är aktuellt, både för att skydda fåglar och fladdermöss. Stoppdrift innebär i allmänna ordalag att vindkraftverken tillfälligt tas ur drift och står stilla i lägen där riskerna för dödliga olyckor för fåglar och/eller fladdermöss är som störst. Stoppdrift bör i aktuella fall läggas in som villkor i tillståndsgivningen där det också specificeras under vilka omständigheter som verken bör stå stilla.

• SkOF menar att det är viktigt att relativt stora landområden i landskapet hålls fria från vindkraftverk för att se till att det finns tillräckligt med relativt riskfri livsmiljö för till exempel stora rovfåglar, inte minst för röd glada som Skåne har ett stort både nationellt och internationellt ansvar för, och för vissa arter av fladdermöss.

SkOF avråder från etableringar...

- i eller nära fågelrika marker (se nedan)

- i eller vid revir av arter som är generellt störningskänsliga eller som har en svag regional bevarandestatus – t.ex. örnar, ängshök, skogshöns, berguv och vit stork

- i sjö- eller skogsmiljö, eller längs vattendrag

- i eller i direkt anslutning till nationalparker, naturreservat, Natura 2000-/SPA-områden eller IBA-områden, såväl till lands som till sjöss

- på för fågellivet viktiga grundområden i utsjömiljö

- i havsområden med större koncentrationer av flyttande fåglar

- I Öresund

Med fågelrika marker avser SkOF inte enbart sådana som hyser stora mängder häckande fåglar. SkOF avser även områden där större koncentrationer av fåglar vistas tillfälligt eller under viss tid. Goda födosöks-, övernattnings-, rast- och övervintringsområden liksom områden med goda uppvindar för flyttande eller stationära segelflygare räknas hit.

SkOF anser att...

- Inventering av relevanta fågelarter under relevant tid av året alltid ska genomföras i samband med planer på uppförandet av vindkraftverk.
- Kontrollprogram ska upprättas vid uppförandet av större parker, från 10 verk och uppåt, samt vid samtliga etableringar i kontroversiella områden.
- Tillhörande infrastruktur såsom kabeldragningar, vägar och underhållsaktiviteter skall vägas in vid bedömning av vindkraftens påverkan i varje enskilt fall.
- Försiktighetsprincipen ska gälla i osäkra fall fram till dess att risker utretts och eventuellt avfärdats.
- Ytterligare undersökningar om vindkraftverkens påverkan på fågellivet ska genomföras. Bland annat finner föreningen det angeläget att i olika miljöer och under olika förhållanden undersöka i vilken omfattning fåglar och fladdermöss omkommer vid verken.
- Resultaten från studier enligt ovan bör även användas för att styra s.k. stoppdrift av verken.
- Teknik som syftar till att minska riskerna för dödliga olyckor är under utvecklande, men är ännu inte färdig att ta ”direkt från hyllan” och använda. Föreningen anser att när sådan teknik har utvecklats mer bör den användas i stor skala, särskilt där det kan finnas risker för förhöjd dödlighet av rovfåglar och andra större fåglar.
- På samma sätt är teknik för automatisk släckning av flygvarningsbelysning under utvecklande. Föreningen anser att när sådan teknik finns tillgänglig för drift bör den alltid användas för att undvika att fåglar attraheras till kraftverkens belysning.
- För att minska risken för att fåglar, och insekter och därmed även fladdermöss, attraheras till vindkraftverk, bör belysning av kraftverken, som ibland förekommer av rent estetiska skäl, inte användas.